

2. Ünite: Türk Tarihinde Yolculuk

1. Kuruluş döneminde Söğüt ve Domaniç çevresinin yurt edinilmesi Osmanlı Beyliği'ne önemli katkılar sağlamıştır. Osmanlı Beyliği Bizans İmparatorluğu'nun önemli ticaret yolları üzerinde bulunan büyük kent ve kasabalarla komşuydu ve bu şehirlerle yapılan ticaretten önemli gelir elde ediyordu. Anadolu ve Balkanlar çevresinde güçlü devletler yoktu. Bu durum Osmanlı Beyliği'nin büyümesini kolaylaştırmıştı. Bu dönemde Bizans İmparatorluğu kimi zaman iç karışıklıklarla uğraşiyor, kimi zaman da kendisine bağlı "tefur" denilen bölgesel yöneticilere bile söz geçiremiyordu. Anadolu'daki beyliklerin çoğu komşu olmasına rağmen topraklarını genişletebilmek için birbirleriyle mücadele etmek zorunda kalmışlardı. Osmanlı Beyliği ise bulunduğu konumun sağladığı avantaj ile mücadelesinin çoğunu komşusu olan Bizans Devleti ile yapmıştı.

Metne göre Söğüt ve Domaniç çevresinin yurt edinilmesinin Osmanlı Devleti'ne hangi açıdan katkı sağladığı söylenemez?

- A) Ekonomik
B) Siyasi
C) Kültürel
D) Coğrafi

2. Tımar sisteminin esası, devlet mülkiyeti altındaki toprakların sipahilerin gözetiminde, kullanım hakkına sahip köylüler tarafından işletilmesidir. Köylüler normalde devlete ödemeleri gereken vergileri tımar sahiplerine vermişlerdir. Alınan bu vergilerle tımarlı sipahiler güçleri yettiğinde cebelü(asker) yetiştirmiştir. Tımar sahipleri, cebelü yetiştirmenin yanında, onlara verilmiş olan toprakların güvenliklerini sağlamakla da yükümlüdürler. Barış zamanında tımarlı sipahiler çiftçilikle uğraşarak üretime katkıda bulunmak durumundadırlar.

Buna göre tımar sisteminin Osmanlı devlet yönetimine katkıları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Tımar olarak verilen bölgelerin güvenliği sağlanarak devlet otoritesi korunmaktadır.
B) Göçebe yaşayan Türkmenler yerleşik hâle getirilmektedir.
C) Ordunun asker ihtiyacı karşılanmaktadır.
D) Vergiler düzenli olarak toplanmaktadır.

3. Orhan Bey, Karesi Beyliği'nin topraklarını alınca Osmanlı Devleti'nin sınırlarını denize ulaştırmıştır. Karesi Beyliği'nin deniz gücünün Osmanlıya geçmesi diğer fetihlerde deniz kuvvetlerinden yararlanılmasını sağlamıştır. Osmanlı Devleti'nin bundan sonraki yeni hedefi ise Çanakkale Boğazı'nın Avrupa kıyıları olmuştur. Rakipleriyle taht mücadelesine giren Bizans İmparatoru Kantakuzen (Kantakuzin) Orhan Bey'in yardımı ile tahtını korumayı başarmış, karşılığında ise Gelibolu'da küçük bir kale olan Çimpe'yi Türklere vermiştir. Böylelikle Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki ilk toprağı olan bu küçük kale yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin izlediği siyaset ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anadolu siyasi birliğini sağlamıştır.
B) Topraklarını Avrupa yönünde genişletmiştir.
C) Komşularının iç sorunlarından faydalanmıştır.
D) Deniz kuvvetlerine sahip olarak askerî gücünü artırmıştır.

2. Ünite: Türk Tarihinde Yolculuk

4. "Bizler başkent dışında yaşayan askerleriz. Osmanlı ordusunun en kalabalık gücünü bizler oluşturuyoruz. Devlet bize doğrudan maaş vermez. Bize bakmakla yükümlü tuttuğu kişilere, tımar ismi verilen dirlik toprağı verir. Tımar sahipleri elde ettiği gelirin bir kısmı ile bizim bütün masraflarımızı karşılar. Savaş zamanı hızla orduya katılırız. Barış zamanı ise atlarımızla savaş talimi yapar ve ihtiyaçlarımızı karşılayan tımar sahibinin topraklarındaki üretimi denetleriz. Aynı zamanda bulunduğumuz bölgenin güvenliğini de sağlarız. Hem tımar topraklarında yaşadığımız hem de atlı askerler olduğumuz için bize tımarlı sipahiler denir."

Kendini tanıtan Osmanlı askeri için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Maaşı doğrudan hazineden ödenmiştir.
B) Her an savaşa hazır bir orduda yer almıştır.
C) Barış zamanında Anadolu'da asayişi sağlamıştır.
D) Toprakta edinilen gelire ihtiyaçları karşılanmıştır.
5. Görselde Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde Karadeniz'de gerçekleştirilen fetihler gösterilmiştir.

Bu görsele göre Osmanlı Devleti;

- I. Karadeniz hâkimiyeti güçlenmiştir.
II. Önemli liman kentleri fethedilmiştir.
III. Deniz aşırı fetihler yapılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.   C) II ve III.   D) I, II ve III.
6. Osmanlı nüfusunun büyük bölümü köylerde yaşamaktaydı. Köylüler daha çok tahıl, sebze, meyve yetiştirip pazarlarda satarlardı. Konargöçerler ise şehirlerin et, yağ, yoğurt ihtiyaçlarını karşılardı. Konargöçerler ayrıca kasaplık, marangozluk ve kale tamirciliği yaparlardı. Vergi ödemeyenler yolların, geçitlerin ve kalelerin korunmasına yardımcı olurlardı.

Verilen metne göre Osmanlı toplumunun aşağıdaki alanlardan hangisine katkısından söz edilmemiştir?

- A) Yönetim   B) Hayvancılık   C) Tarım   D) Ticaret

7.

Barbaros Hayreddin Paşa

OSMANLI'NIN İLK KAPTAN-I DERYA'SI

Asıl adı "Hızır Reis" olan Barbaros Hayreddin Paşa, Osmanlı tarihinin en ünlü ve başarılı denizcilerinden biriydi. İtalyanca kızıl sakal anlamına gelen "Barbarossa" ağabeyi Oruç Reis'ten miras kaldı.

1478 Midilli Adası'nda dünyaya geldi.

Mimar Sinan'ın eseri türbesi, vasiyetinde "deniz sesi işitilen bir yere gömülmek" istediğini belirtmesinden dolayı Beşiktaş'ta.

Oruç Reis, kardeşi İlyas'la birlikte deniz ticareti yaparken, Rodos Şövalyeleri'ne tutsak düştü. Kurtulduktan sonra, ticaretle uğraşmak yerine korsan olmaya karar verdi. Bir süre sonra kardeşi Hızır Reis de ticareti bırakıp ona katıldı. Cerbe Adası'nı üs olarak kullanan korsan kardeşlerin ünü kısa sürede Akdeniz'e kadar yayıldı.

1516 Hızır ve Oruç kardeşler, ele geçirdikleri yüklü bir gemiyi Yavuz Sultan Selim'e gönderdi.

1519 Cezayir'e gelen İspanyol donanmasını yendi.

1533 Kanuni Sultan Süleyman, Hızır Reis'i Osmanlı donanmasının başına Kaptan-ı Derya atadı.

1534 Akdeniz'e açıldı ve İtalya kıyılarına seferler düzenleyip Tunus'u ele geçirdi.

1538 Yunanistan'da Haçlı donanmasıyla karşı karşıya geldi. Zaferte birlikte Osmanlı Devleti Akdeniz egemenliğini pekiştirdi.

1546 İstanbul'da vefat etti.

Verilen görsele göre Barbaros Hayrettin Paşa ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kuzey Afrika topraklarının tamamını fethetmiştir.
- B) Korsanlık yaparken Osmanlı'nın hizmetine girmiştir.
- C) 16. yüzyıl Türk denizciliğinin önemli isimlerinden biridir.
- D) Haçlı donanmasına karşı elde ettiği başarıyla Akdeniz'de üstünlüğü sağlamıştır.

8. Osmanlı Devleti'nin fethettiği topraklarda uyguladığı politikalardan biri de istimâlet politikası olmuştur. İstimâlet politikası hoşgörü politikası anlamına gelmektedir. İstimâlet politikasını yeni fethettiği topraklarda uygulamaya koyan Osmanlı Devleti, bölge halkının her türlü inanış ve yaşayış biçimine saygılı ve hoşgörülü davranmıştır. Halkın örf ve âdetlerine, dinine ve yaşayış biçimine saygı göstermiştir. Aynı zamanda feodal beylerle uğraşmakta olan Osmanlı Devleti hoşgörülü tutumuyla bölge halkını kazanmayı başarmış ve fethettiği topraklarda uzun yıllar hâkimiyet kurabilmiştir.

Metne göre istimalet politikasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Farklılıklara saygı azalmıştır.
- B) Kültürel çeşitliliği korumuştur.
- C) Birlik ve beraberliği güçlendirmiştir.
- D) Devlet otoritesini sağlamlaştırmıştır.

2. Ünite: Türk Tarihinde Yolculuk

9.

29 Mart 1432
Edim'e'de dünyaya geldi.

1451
Babası II. Murad ölünce tahta çıktı.

1452
İstanbul'un fethi için hazırlıklara başladı.

6 Nisan 1453
Ordudaki asker sayısını 70 bine çıkardı, İstanbul onlerine dayandı.

29 Mayıs 1453
53 gün süren kuşatmadan sonra İstanbul fethedildi. Fetih, Orta Çağ'ı kapatıp Yeni Çağ'ı açtı.

1454 - 1457
Sırbistan'a 3 kez sefer düzenledi. 1459'da Osmanlı topraklarına katıldı.

1460 - 1461
Mora'yı ve Amasra'yı fethetti. Candaroğulları Beyliği'ni ortadan kaldırdı.

1477
Kırım Hanlığı'nı Osmanlı Devleti'nin egemenliği altına aldı.

1478
Osmanlı'nın ilk altın parası bastırıldı.

1479
Bir anlaşma yaparak Venedik ile 16 yıllık savaşı son verdi.

3 Mayıs 1481
Maltepe'de, niçris hastalığından dolayı hayatını kaybetti.

1480
İtalya'nın güneyindeki Otranto limanını ele geçirdi.

Fatih Sultan Mehmet

İstanbul'un fatihi II. Mehmed, saltanat hayatı boyunca büyük zaferler kazandı. Geride sınırlarını genişletmiş bir imparatorluk bırakarak 3 Mayıs 1481'de hayata veda etti.

30 yıllık hükümdarlığı boyunca, 2 imparatorluğa, 4 krallığa, 6 prensliğe, 5 dukalığa son verdi. Ardında büyük başarılar bıraktı.

FATİH DÖNEMİ
OSMANLI İMPARATORLUĞU
OSMANLI VELEDİLİMLERİNE İZLENİMLER

Yukarıda verilen bilgilerden Fatih Sultan Mehmet ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Devletin ekonomisini güçlendirmiştir.
- B) Denizlerde fetihler gerçekleştirmiştir.
- C) Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamıştır.
- D) Saltanatı boyunca pek çok yeri fethetmiştir.

10. Osmanlı Devleti'nde, yeni alınacak yerlere gidip oradaki halkla sohbet eden gönüllü insanlar vardı. Bu gönüllü insanlara derviş manasına gelen Abdal veya Abdalan-ı Rum deniliyordu. Bu dervişlerin faaliyetleri Anadolu'da İslamiyet'in yayılmasını sağladı. Şehir ve kasabalara yerleşen dervişler, toplumun bütün kesimleriyle yakın temas kurdu. Halk arasında gâza ve cihat anlayışını yaydılar.

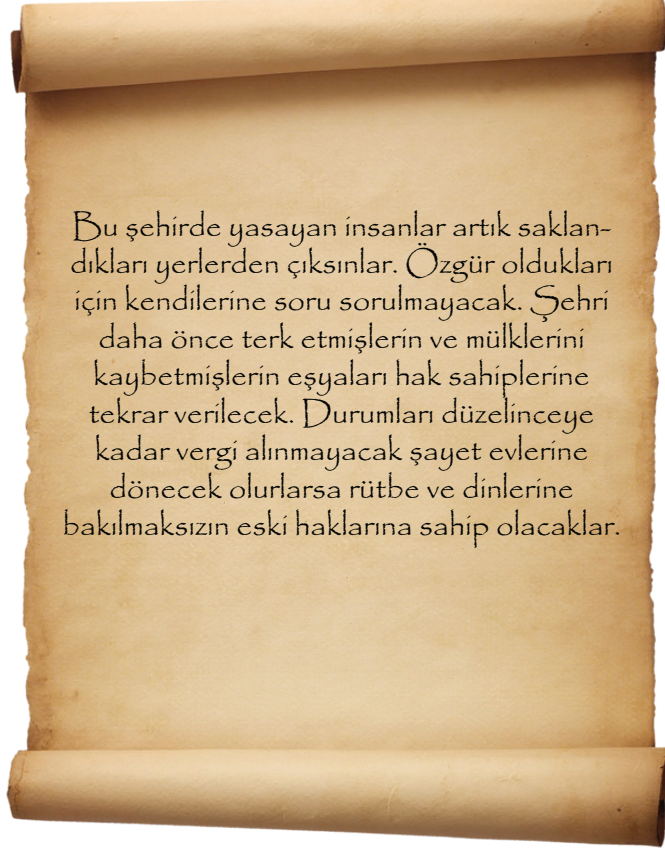
Bu bilgilere göre, Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Fethedilen yerlere sadece askerî birlikler yerleşmiştir.
- B) Fethedilen bölgelerdeki halk ile anlaşmalar yapılmıştır.
- C) Fetihlerdeki kalıcılık askerî güç sayesinde elde edilmiştir.
- D) Fetihlerle sadece topraklar değil insanların gönülleri de kazanılmaya çalışılmıştır.

2. Ünite: Türk Tarihinde Yolculuk

11. Bizans saray tarihçisi Georgios Sphrantzes (Gergios Sıprantziz) İstanbul'un fethi sonrası yaşananları şöyle anlatıyor:

“Şehrimizin düşüşünün üçüncü gününde Sultan II. Mehmet şehre neşe ve zafer ile girdi. Ardından da yayınladığı şu emirle halkı rahatlatmıştır.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Din ve millet ayrımı yapılmamıştır.
- B) Halkın mülkiyet hakkı önemsenmiştir.
- C) Halkın ekonomik durumunu düzeltmeye yönelik önlemler alınmıştır.
- D) Şehri daha önce terk edenlerin hak talep edemeyeceği vurgulanmıştır.

12. Osmanlı, Bizans Devleti sınırına yakın olan Söğüt ve Domaniç çevresinde kurulmuş bir uc beyliği idi. Bizans'ın ise eski gücüne sahip olmaması Osmanlı için büyük bir fırsattı. Diğer Anadolu beyliklerinin birbiri ile komşu olmaları onların işini zora sokuyordu. Fakat Osmanlı, Bizans ile komşu olduğu için Bizans'a yönelik yaptığı akınlarda Anadolu beylikleri Osmanlıya yardımcı oluyorlardı.

Bu parçaya göre Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde etkili olan sebep aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyal Yapı
- B) Coğrafi Konum
- C) Ekonomik Durum
- D) Hoşgörü Politikası

2. Ünite: Türk Tarihinde Yolculuk

17. 18 ve 19. yüzyılda Avrupa'da meydana gelen ekonomik ve siyasi gelişmeler sonucunda Osmanlı maliyesi açık vermeye başlamış, özellikle savaşlarda alınan yenilgiler Osmanlı ekonomisini kötü etkilemiştir. Bunun üzerine Osmanlı devlet adamları maliyeyi düzeltmek için bazı önlemler almışlardır. Mustafa Reşit Paşa maliye ile ilgili birçok çalışma yapmıştır. Yabancı paralar yasaklanmıştır. Paranın değerinin düşmesi nedeniyle Avrupa paralarının değerine eşit "Mecidiye" basımına başlanmış bu çalışmalar millî bankanın ilk hazırlığı olmuştur.

Metne göre, Mustafa Reşit Paşa'nın Osmanlı ekonomisini düzeltmek için asıl yapmaya çalıştığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupa'daki yenilikleri taklit ederek Osmanlı'nın üretim yapmasını sağlamak
- B) Osmanlı'nın savaşlarda kaybettiği toprakları geri almasını sağlamak
- C) Millî ekonomi oluşturarak dışa bağımlılığı ortadan kaldırmak
- D) Devletin ilk denk bütçesini hazırlamak

18. İstanbul'un fethinden sonra İpek ve Baharat Yolları'nın denetimi Osmanlı Devleti'nin eline geçti. Avrupalılar Osmanlı'ya ve diğer Müslüman ülkelere vergi ödememek, ticaret mallarına daha kolay ve ucuz yoldan ulaşabilmek amacıyla yeni yollar aradılar. Bu arayışların neticesinde Avrupalılar Çin ve Hindistan'a giden yeni yollar buldular.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine doğrudan ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin gelirlerinin artması
- B) Avrupa'da din ve mezhep ayrımının çıkması
- C) Akdeniz kıyısındaki limanların önem kazanması
- D) Avrupalılar'ın Osmanlıya olan ticari bağımlılıklarının azalması

19. Ertuğrul Gazi'den itibaren Osmanlı sultanları gaza ve cihad anlayışına bağlı hareket ederek fetihler gerçekleştirdiler. İslam dinini korumak ve yaymak amacıyla yapılan savaş anlamına gelen gaza ve cihadi dinî bir görev kabul ettiler. Bu doğrultuda Anadolu'daki Müslüman Türk beylikleri yerine daha çok Bizans ve Balkanlardaki Hristiyan devletlerle mücadele ettiler.

Buna göre aşağıdaki olaylardan hangisinin gaza ve cihad anlayışı doğrultusunda gerçekleştirildiği söylenemez?

- A) Koyunhisar Savaşı ile Bizans'ın yenilgiye uğratılması
- B) I. Kosova savaşında haçlıların bozguna uğratılması
- C) Karesioğulları beyliğinden Balıkesir'in alınması
- D) Bizans'ın elinde bulunan Bursa'nın alınması

